ԲԱԺՆԵԳԻՆ

ՍՈՒՐԻԱ. տար. 60 դ. ոսկեր.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 35 »
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 4 տոլար
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 2,50 »
ԻՐԱՔ Եւ ՊԱՐՍ. 1 Անգ. ոսկի

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք։

ՋԵՌԲԻ ՀԱՏԸ 3,50 Դրուշ

ԱԶԴԱԿ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
26
ՅՈՒՆԻՍ
1929

«AZTAG»
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Gd. LIBAN

Տէր եւ Տնօրէն՝ Հ. ՊԱԼԵԱՆ

...Տ ՏԱՐԻ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ — ԹԻՒ 209

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՆՔ ՄԵԶԻ ԴԷՄ

I

Վերջին տարիներու խրոխտ յաջորդող ազգային ձախորդութիւններն ու քաղաքական պայմանները, ազգովին մեր ենթարկուած նիւթական և բարոյական ավերը, ինքնավստահութեան և ...ակցութեան պակասը, վերջապէս անտուն ու անտէր այս թափառական վիճակը, բոլորովին բարոյալքած և յուսահատ ըրած են։

Չենք մեղադրեր մեր ժողովուրդի այս հոգեբանութիւնն ու ...ը, որովհետեւ կը հաւատանք որ այս դաժան պայմաններու ...ուած ոեւէ ժողովուրդ, անտարակոյս պիտի ենթարկուէր ...է շատ աւելի ցած մակարդակի մը։ Պատմութիւնը կը յիշէ ...մաթիւ ցեղեր և ժողովուրդներ, որոնք իրենց տառապանքի և ...ուրութեան ճանապարհին վրայ ինկած և կորած են. շատեր ...ած՝ իրենց ազգային դիմագծութիւնն ու բարքերը, համակերպելով տիրող պայմաններու և տայն ...տ ջնջուած պատմութեան ...ջէն։

Մենք յաճախ քննադատած և ողբ ու կծու նկարագրած ենք ...ութի վրանաքաղաքներուն մէջ տիրող հակառողջապահիկ պայմաններն ու անբարոյացնող մթնոլորտը. արցունքով ու ամօթով ...անագրած ենք դէպքեր, որոնք մեր ազգային արժանապատուութիւնը նսեմացուցած են յաչս օտարներուն։ Բայց կրնա՞ք երևակայել ժողովուրդ մը որ միևնոյն պայմաններու տակ աւելի ...անձելի վիճակ մը և այլեւայլերպ մը պիտի ստեղծէր իրեն ...ր։

Հայ տագանդաւոր գրագէտը՝ Համաստեղ, երբ քանի մը օր ...է այցելեց վրանաքաղաքը, վերադարձին լեցուն հաւատքով մը ...ացումը կը յայտնէր մեր ժողովուրդի ստեղծագործող կարողութիւնը, համար որ ամէն բան կորսնցնել յետոյ յամառօրէն կը ...նակէ կռիւը՝ իր գոյութիւնը փրկելու համար։

...անդէպ մեր ժողովուրդը ... ...ն և անբարոյացնող պայմաններուն, ունի այնպիսի յատկութիւններ, որոնք իր գոյութեան հիմնաքարը կը կազմեն։ Հայեր հատարար աւելի քիչ խմող ժողովուրդ մըն են. եթէ այսօր ...նաքաղաքներու մէջ կը տեսնենք մեծաթիւ գինետուներ և ...եթէ կը հանդիպինք գինովներու խումբերուն, պատճառը ...է վերագրել այն պայմաններուն, որոնց մէջ կը գտնուին ...հայրենակիցները։ Հաւատալու համար այս ճշմարտութեան, ...ական է անգամ մը աչքէ անցնել քաղաքի մէջ ընակող հայ... վիճակը։ Փողեր և սահմաններ հայերը շատ աւելի նուաղ կը ...են իրենց մէջ, քան ուրիշ ազգեր, ի հարկէ իրենց թիւի՝ համեմատութեամբ։

Հայ ժողովրդի ընտանեկան նախանձախնդրութեան հաւատ... դժուար է գտնել։ Ո՛ր և ինչ պայմաններու տակ ալ գտնուած ըլլայ, հայը միշտ իր ընտանեկան պատիւին վրայ կը դողայ և երբեք արատ չի բերեր անոր։

Առևտրական ասպարէզին մէջ, հայը բացառիկ հմտութիւն և ...գութիւն ունի։ Ան պարտաճանաչ է և անկեղծ։ Նենգութեան և խարդախութիւն ընդհանրապէս կը բացակայի հայ վաճառականի գործառնութեան մէջ։ Ուրիշին պարտական ըլլալէ կը ...ափի հայը և ուրիշներու նախանձը գրգռելու ատոիճան համ... և անուն կը շահի առևտուրի մէջ։

Ստեղծագործող կարողութիւն ունի հայ ժողովուրդը։ Հակառակ իր գլխուն վրայ ճօճող սուրին ու հուրին, ան երկաթեայ կամքով և հաւատքով յամառած է շարունակելու իր տկար գոյութիւնը, ամէն տեղ իրեն համար տուն ու տեղ ստեղծած և շէնցուցած ... վրանաքաղաքներու այդ թիթեղեայ խրճիթներն ու տախտակ... շուկաները հայ ժողովրդի ստեղծագործութեան արդիւնքը ... Աշխատասէր է և քաջակորով. կ՚ուզէ շինել և շէնցնել. չի սիրեր ուրիշներուն սեփականութիւնը խլել։

Ուսումնատենչ և հաւատացեալ է հայը։ Ուր որ քանի մը տարով քովի եկած են, անմիջապէս իրենց կից շինուած է նաև ...ային դպրոցն ու եկեղեցին։ Հայ պատանին անխոնջ ուսում... ...թիւնով մտած է ներս հայ և օտար ուսումնարաններէն և ցոյց ...ած բացառիկ հմտութիւն և ուշիմութիւն։ Բազմաթիւ օտար ...ական հաստատութիւններու մէջ, ուր հետեւած են հայ ուսանողներ, միշտ առաջնութիւնը խլած են և արժանացած օտարներու ...գնահատութեան։

Մենք հաճելով յիշեցինք հայ ժողովուրդի այս ազնիւ յատկութիւնները. եթէ մանաւանդ ուսումնասիրութիւն մը կատարուի, ...էլ դեռ աւելի բարձր և գեղեցիկ ձիրքեր երևան կը հանուին, ... մեր նպատակը չէ այստեղ մանրամասնել հայ ժողովուրդի առաքինութիւնները. ընդհակառակը աւելի անողորմ պիտի ըլլանք մեր ...ութիւններուն հանդէպ՝ երևան հանելու համար զանոնք. ... է ճանչնանք մեր թերիները որ կանխեանք ջանքեր ընել ...գրելու համար զանոնք։

Այժմ քննենք մեր թերիները մենք մեզ շտկելու համար։

Թիւրք եւ Յունական Յարաբերութիւնները Կը Խզուին

ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԻ ՄԱՄՈՒԼՆ ԱԼ ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆ ԴԻՐՔԻ ՄԷՋ

Թիւրք և Յունական բանակցութիւնները գետ գոցարի մէջ կը գտնուին։ Հակառակ Յունական գեսպանի պահանջներուն Անքարա հրահանգ չէ ղրկած իր ներկայացուցիչին։ Միւս կողմէ սակայն, թերթերը շարունակ թշնամական և սպառնական հրատարակութիւններ կ՚ընեն։

Անա այս անգամ թիւրք կառավարութիւնը, ըստ թրքական թերթերուն, երևան հանած է գաղտնի յունական քարոզութիւն մը, հետեւեալ պարագաներու տակ։

Պոլսոյ մէջ վերջերս Տիմիթրի անուն յոյն մը օղիի գործարան մը հաստատած էր՝ Նէկտար վաճառանիշով։ Թիւրք ոստիկանութիւնը երևան հանած է որ օղիի շիշերուն պատարօլները Յունական դրօշի գոյները կը կրեն և ներսի կողմէ Յունարէն լեզուով Թիւրքիոյ դէմ գրգռիչ տողեր կ՚երեւան։ Ոստիկանութիւնը կեցուցած է Պայազիտի մէջ յիշեալ գործարանի բեռնատար ինքնաշարժը և ոստիկանական տնօրէնութեան շէնքը տարէր։ Խուզարկութիւններ կատարուած են գործարանի և մթերանոցի մէջ և շատ մը կասկածելի թուղթեր գտնուած են ?.... Իսկ գործարանատէրը բանտարկուած է։

Շատ ուշագրաւ է նաև յոյն թերթերու բողոքը վերջերս Թիւրքիոյ մէջ սկսած հակայոյն հալածանքին համար։ Պոլսոյ մէջ մանաւանդ, յոյները մասնաւոր հետապնդման կ՚արժանան և կառավարութիւնը կասկածով կը նայի անոնց։ Որոշ դժուարութիւններ կը տրուին յոյներուն՝ ճամբորդութեան պարագային։ Կ՚ըսուի թէ Յունական կառավարութիւնը բողոքած է թիւրք կառավարութեան այս ընթացքին համար։

Թիւրք և յոյն թերթերուն կարծիքը այն է որ եթէ քանի մը օրէն լուծում մը չի գտնուի այս երկու պետութեանց միջև առկախ և անլոյծ մնացած խնդիրներուն, պատերազմը անխուսափելի է։

Ֆրանքօ-Թրքական Համաձայնութիւնը Ստորագրուեցաւ Անգորայի Մէջ

(ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԻՐ)

Անգորայէն կը տեղեկացնեն թէ Թէվֆիք Րիւշտի պէյ և Կոմս տը Շամպրէօն ստորագրեցին Ֆրանքօ-Թրքական համաձայնագիրը, որ կը վերաբերի Մերսին-Ատանա երկաթուղագծին, Նուսէյպինէն անդին երկաթուղային գիծը երկարաձգելու, Թրքօ-Սուրիական սահմանը սահմանագծելու, սահմանային շրջաններու ապահովութեան և մօտ ատենէն լքեալ գոյքերու խնդրոյն բանակցութեան սկսելու համար։

Այս համաձայնութիւնները պիտի ամբողջացուին Փարիզի մէջ ստորագրուելիք Ֆրանքօ-Թիւրք բարեկամական դաշնագրով մը։

Անձրևախառն Տաք Նիւ Եորքի Մէջ

10 ՄԵՌԵԱԼ ԵՒ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԽԵՂԴՈՒՈՂՆԵՐ

Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ բառին բուն իմաստով Նիւ-Եորք և շրջականները տաքէն կը խաշին, որ հասած է Ֆարէնհայթի 92 աստիճանին։ 24 ժամուան մէջ տաքէն մեռած են 10 հոգի, առանց հաշուելու 12 խեղդուողները։ Հարիւր հազարաւոր անձեր, այր, կին և երեխայ ցերեկուան և գիշերուան մեծ մասը ջուրերու մէջ կ՚անցնեն։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ 13 ՅՈՒԼԻՍԻՆ

Երկուշաբթի օր Նախարարաց Խորհուրդը ժողով գումարելով, որոշեց արտակարգ նիստի հրաւիրել նոր երեսփոխանական ժողովը 13 Յուլիսին և այդ առթիւ իր գործունէութեան տեղեկատուութիւնը ընել և վստահութեան հարց յարուցանել։

ՀԻՆ ՃԱՄԲԱՅՈՎ

«ԵԿԻ, ՏԵՍԻ, ՈՂԲԱՑԻ»

Մօտ ինը ամիսէ, թողած իմ Պուլկարիոյ Միսրովեան ճեմարանի կրթական ներքին տեսչութիւնը և կը գտնուիմ Պէյրութ։

Առաջին օրէն տեսայ թէ, կը շարունակուի տակաւին հին ուղիներէ քալել, երբ շրջապատը արդէն մեծ համեմատութիւններով դըլոր անցեր է մեզ։

Ցաւօք տեսայ, թէ աննպատակ և ուղեկորոյս շատ մարդիկ կան տակաւին մեր մէջ, որոնք կորսնցնելով իրենց ազգային խուճը՝ վերածուած են «անհատներու փոշիի»։ Զարմացայ թէ, զոգգոթաներու տէր ժողովուրդ մը ինչպէս չափազանցեր իր պզտիկութեան մէջ տկար և ծիծաղելի ըլլալու։ Շարունակինք և բոնք առանց կեղծելու թէ կայ ու կը մնայ տակաւին առօրեայ կեղծիքի գերութիւնը։ Պարտութիւն, տրկութիւն, տառապանք — ահա՛ կեղծիքի հարկատու ժողովուրդներու ճակատագիրը։

Գիտենք արդէօք թէ, ազգերը ամենէն շատ տառապած են և կը

(Շար. Ե. էջ՝ Դոք. սիւնակ)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գացէք քաղաքին վարդապետութեանց հետեւող մամուլին, այնտեղ կը մտնենք կրկէսի մը մէջ, ուր ֆրանսական միտքը կը ցուցնէ իր ամբողջական փայլով, ուժով, նրբութեամբ և տեսլերական ընթացքով։

Այնտեղ կ՚զգանք շփում մը, հակազգացումներու պայքարը, որոնք, հակառակ ինչ որ կ՚ըսէ Քէյլէն Պէնուայի վերջին հրատարակած գիրքը, մեկը կը հրամցնեն իրենց «դաւաճանութեան» պատուական և անգին պաւղներն։

Հասկնալի է որ այս մամուլը ընդօրինակութիւն է քաղաքական կուսակցութիւններու ձևաւորումներու այդ պատկերացումին որ փորձեցինք տալ մեր նախորդ յօդուածներուն մէջ։

Մէկ թերթէն միւսը եղած կարծիքի տարբերութիւնները այն ինչ որ են մէկ կուսակցութենէն միւսը. իրենց մերձեցման կէտերը նաև միևնոյն են. տարակարծութեանց գետնին մէջ քննադատութիւնները որքան ալ ուժեղ և վիրաւորիչ ըլլան, յարձակումները որքան ալ անխնայ ըլլան, պայքարը որքան ալ սուր և տենդոտ ըլլայ, ընթերցողը այն տպաւորութիւնը կ՚ունենայ որ ասոնք հետեւանքն են փոթորիկի մը որ անցողիկ է և չուտով հանդարտութիւնը պիտի տիրէ։

փափկանկատութեան հիմք պիտի պարտադրէ իր իրաւունքը, որովհետեւ երբ դուրս ձգենք մի քանի հաղուադէպ բացառութիւններ, մարտնչող կողմերը չեն կորսնցներ իրենց գիտակցութիւնը՝ վեր բռնելու համար պաշտօնակցութեան ոգին, գնահատելու համար հակառակորդին արժէքն ու կարողութիւնը, յարգելու համար քննադատութեան պատշաճ սահմանները և խղճի ազատութիւնը, ապացուցանելու համար գաղափարային կռիւը մը և զայն դուրս տալու պատշաճ եղանակներ, այնպիսի եղանակներ որ գիտցինք զանոնք նախ կը յարգէ և յետոյ կը վճռէ։ Ասոնք առաքինութիւններ են որոնցմէ մենք կրնանք մէկէ աւելի դասեր առնել։

Նոյն իսկ հոն, ուր հակառակութիւնը նորմալօրէն պէտք էր տարուէր թշնամութեան վերջին աստիճանին, տեսնուած է զոր օրինակ ծայրայեղ աջակողմեան ծանօթ թերթի մը նոյնքան ծանօթ տնօրէնին մասնակցութիւնը օգնական ֆոնտի մը, բացուած ծայրայեղ ձախակողմի թերթի մը կողմէ՝ ի նպաստ բանուորներու։

Աջակողմեան գրողներ, որոնց արժէքն ու հեղինակութիւնը գիտէ կը խոստովանին իրենց ամենակատաղի հակառակորդներէն, իրենք իսկ պզտիկութիւն մը չեն սեպեր ընդունելու, զոր օրինակ, ընկերվարական լիտրներէն Բօլ Պօնքուրի հռետորական արժէքը, կամ միևնոյն լիտրներէն Լէօն Պլիւմի մտային նրբութիւնը, և համայնավար գործիչ Տօրիօի համարձակութիւնն ու տոկունութիւնը։

Աքսիօն Ֆրանսէզի շարժումը և իր թերթը ասկէ երեք տարի առաջ վատիկանի կողմէ դատապարտուեցաւ, առանց յստակ պատճառաբանութեան, զարմանք պատճառելով ամբողջ աշխարհի. ուղղակի պապական ազդեցութեան տակ գտնուող թերթերը բացառութիւն համարելով, ամբողջ մամուլը բողոքի և պախարակման ձայն մը բարձրացուց, ուր կը տեսնուէին նոյն իսկ անոնց ձայները որոնք պէտք էր հրճուէին վաղեմի հակառակորդի մը այս փորձով կրած ծանր ձախողութիւնէն։

Ֆրանսուա Արպէյ, Փօրժ Բոնոր, և գեր ուրիշներ, որոնք կը գտնուին մեծաբեռնականորէն վարդապետութեան ծայրայեղ ընդդիմադիրներու շարքերուն վրայ և որոնք չեն խնայուած ոեւէ ատեն «Աքսիօն Ֆրանսէզ»ի կողմէ, առաջիններն եղան ձակատ բռնողներէն Ֆրանսայի ներքին գործերուն խառնուելու ձգտում ունեցող վատիկանի փորձերուն դէմ։

Միևնոյն շարժումէն ոչ նուազ հեռու ուրիշ ծանօթ լրագրող մը՝ Պ. Բիէռ Լաֆ, երկար յօդուածաշարքով մը, «Փօփիւլեր»ի մէջ այնպէս մը ներկայացուց, մէկ առ մէկ, այն բոլոր տուեալները որոնց վրայ կը հիմնուէր դատապարտութեան ոգին, ինչ որ չի պիտի կրնային թերեւս ընել դատապարտեալներու ամենաոգոր և հեղինակաւոր վարդապետները, ան եզրակացուց իր յօդուածները հաշակելով ամօթը, ուր ինկած էր Ֆրանսայի եպիսկոպոսութիւնը. ընդգրկելով գործադրելով «Սաքրէ Քօնկրէկասիօն»ի (Պապի Խորհրդատու Ժողովը) հրամանները։

Նոյնպէս «Աքսիօն Ֆրանսէզ»ի տնօրէններէն մին, օրինակ դատապարտութենէ մը վերջ բանտ առաջնորդուեցաւ. կառավարութիւնը անմիջապէս ստացաւ թղթութեան ալերատիր մը՝ ստորագրուած Ֆրանսայի ամբողջ մտաւորականութեան կողմէ, որոնց գրեթէ նոյն, որոնք ամէն օր կը քաշկռտուէին և կը հալածուէին նոյն լրագրի կծու յարձակումներէն և քննադատութիւններէն։

Վերջերս դեռ, երբ ներքին գործերու նախարար Անտրէ Թարտիէօ Մայիս 1ի ցոյցերը սանձահարելու համար հրամայեց և գործադրեց հազարաւոր համայնավար յեղափոխականներու ձերբակալումը, համայնավարական Ժօրռէս ... Մոյսոն առաջինը եղաւ բողոքելու և շեշտելու այդ ընթացքին ապօրինութիւնը, ըսելով որ պատմութեան ոչ մէկ շրջանին Ֆրանսական ոեւէ թագաւոր չէր ստորագրած մէկ օրուան մէջ 3000 մարդոց ձերբակալման հրամանագիրը։

Էմիլ Զօլայի արձանին բացման հանդէսին միջոցին, երբ երիտասարդ արքայականները յարձակում մը ի գործ դրին և ջարդ ու փշուր ըրին անոր արձանը և իրենցմէ մէկը ինկաւ պաշտպանող ոստիկաններու գնդակէն, միևնոյն Մօրասը վրէժը առնելու համար այս առթիւ «Թան»ի կողմէ հրատարակուած տողի մը, անմիջապէս հրատարակութեան տուաւ դատապարտիչ փաստաթուղթ մը այս թերթին դէմ, զոր չենք ուզեր այստեղ յիշատակել և հրատարակել, բայց այս ընելով հանդերձ միւս օրն իսկ Մօրաս կը շարունակէր քալել միևնոյն թերթէն այնպիսի տողեր, որոնք կը համապատասխանէին իր իսկ ազգայնական տեսակէտներուն և կը շարունակէր կոչել զայն «Հանրապետութեան ամենամեծ թերթը»։

Վ. ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ

(Շար.)

ԼՈՐՏ ՃՈՐՃ ԼՈՅՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Շաբաթ օր Պէյրութ ժամանեց Եգիպտոսի Անգլիական Բարձր Գոմիսէր Լորտ Ճորճ Լօյտ։ Ան ընդունուեցաւ Պ. Բօնսօի կողմէ և այցելեց Ալէյ ու Սօֆար. հետեւեալ օր ան անցաւ Լաթաքիոյ ճամբով և գիշերեց Հօմս, ուրկէ երկուշաբթի օր մեկնեցաւ Դամասկոս։

Երէկ Լորտ Ճորճ Լօյտ վերադարձաւ Երուսաղէմ։

Մամուլը արդէն նոր վտանգի ահազանգը հնչեցուց և կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրեց այս կէտին վրայ։

Թրքական նոր ոստանդինուանիւը պէտք չէ որ մեզ անտարբեր ձգեն, այլ, պէտք է մենք ալ այնպէս մը կազմակերպուինք որ, կարենանք մեր պաշտպանութեան կարծիքը ցոյց տալ։ Ապա թէ ոչ ինչպէ՞ս պիտի կարենանք տէր կանգնիլ մեր հողերուն ու կղզիներուն։

Ծովը Յունաստանի համար շնչառութեան թոք մը եղած է, տիրապետութեան տեսակ մը վահան։ Ամէն անգամ որ ծովի տիրապետութիւնը խոյս տուած է ձեռքէն, մենք կորսնցուցած ենք մեր ազատութիւնը։ Ցեղադարձ ակնարկ մը պատմութեան վրայ և պիտի համոզուինք արդէն։

Թուրքերը կ'ամրացնեն Արեւմտեան Թրակիոյ սահմանները և Փոքր Ասիոյ եզերքները։ Ասիկայ ոչ ոքի գաղտնիք է, և այս պատրաստութիւնները որո՞ւ դէմ ուղղուած են. գիտէ՞ք։ Անոնք ուղղուած են պարզապէս Յունաստանի դէմ և ոչ թէ ուրիշ պետութիւններու։

Եգէականի վրայ յունական կղզիները, միշտ անպաշտպան բաց են Թուրքերուն և անոնց միտքը, այդ կէտին շուրջ գործունէութեան թափ մը ցոյց կու տայ։

Թուրքերը կամ յառ է յանյ Մ. Քէմալ միշտ կը պատրաստուի նպատակի մը համար։

Մուսթաֆա Քէմալ կուզէ գործել Յունաստանի վերականգնումին առաջ։

Թուրքիոյ պատրաստութիւններուն հանդէպ ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ Յունաստան։ Թող պիտի տայ որ հետեւոր էնկիւրիէն «կործանեցաւ Քաղկեդոնը» պատանեմ. այս քանմիամիտութիւնը պատմութեան դասերէն չպիտի օգտուինք, վայ մեզի։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
25 ՅՈՒՆԻՍ 1929

Եգիպտական ոսկի ս. դ.	634
Սթերլին	618
Տոլար	126
Օսմ. հնչ. ոսկի	550
Ֆրանս. » »	477
Անգլ. » »	615
Թրքական թղթ	62
» » Պ. Օ.	145
» արծաթ մեճիտ	43
Սուրիական ոսկեդրամ	18 18
1886 Գր. Ֆոնս. ս. դրմ.	21,00
» 1908 »	15 50
» 1911 »	15 00
Սէֆէրեան եղբարք, Թէյէ Ֆօն 20-25	

ՆՈՐ ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆ
ՍՈՒՔ ՃԷՄԻԼ
Պանդոկ Րօեալի եսեւի դրան դիմաց թիւ 56
ԽԱՉԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Կը պատրաստէ ամէն սեռի եւ տեսակի ամենավերջին նորաձեւութեան համաձայն կօշիկներ պատրաստ ունինք Ամերիկեան եւ Եւրոպական լաւագոյն կաշիներու տեսակներ։
Գիներր չափաւոր եւ գործը մաքուր։
Անգամ մը միայն փորձեցէք, ապահովելու համար Ձեր ընտանիքի սեփական կօշկակարը։

THE ROYAL MAIL LINE
ՌՕԵԸԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ
Իսթըրն Մէտիթէրրանիըն Էքսբրէս Լայն

Կանոնաւոր երթեւեկ Պէյրութ—Բիրէ—Մարսէյլ, Անգլիական նորաձեւտեսակ ընկերութեան «Իսթըրն» Մէտիթէրրանիըն Էքսբրէս Լայնի օծեղ եւ մաքուր նաւերով.—

Մեկնումներ Պէյրութէն

18 Մայիս, 8 Յունիս, 29 Յունիս, 1929

Պէյրութէն Մարսէյլ միայն 6 օրէն, Ա. Բ. Գ. կարգի ամենահաճելիստակ գալիններով օժտուած ըլլալով, այս նաւերով ճամբորդող բոլոր ճամբորդներու հանգիստը ապահովուած է։

Սոյն նաւերով ինչպէս Մարսէյլի, նոյնպէս Մարսէյլի վ այով Շէրպուրկէն մեկնող Աշխարհանուշակ Ռօյըլ Մէյլ Լայնի հսկայ եւ հաճելիստակ նաւերուն ճամբորդներ կ'ընդունինք, Հարաւային Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար — Բէրնամպուքօյի, Պահիայի, Րիօ տը Ժանէյրօյի, Սանթօսի, Մօնթէվիտէօյի եւ Պուէնօս Այրէսի համար։

Ճամբորդներ կ'ընդունինք նաեւ Նիւ Եօրքի, Գուպայի, Մեքսիքօյի, Վենեզուէլայի, Հայիթիի, Կուաթեմալայի եւ Կեդրոնական Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Աւելի տեղեկութեանց եւ մանրամասնութեանց համար հաճեցէք դիմել՝

Ավէնիւ Ֆօշ Պէյրութ	Ռօյըլ Մէյլ Լայնի և Իսթըրն Մէտիթէրրանիըն Էքսբրէս Լայնի Սուրիոյ և Լիբանանի
Փոստարկղ 895 Թէլէֆօն 9 06	Ընդհանուր Ներկայացուցիչին Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

HAMBOURG-SUD
ՀԱՄՊՈՒՐԿ-ՍԻՒՏ
ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդեցէք Հարաւային Ամերիկա, Պրազիլ, Մօնթէվիտէօ, Արժանթին՝ միմիայն Գերմանական Ընկերութեան նաւերով Համպուրկ—Սիւտ, որ ունի ամենամեծ ու արագ Անդրատլանտեան հսկայ շոգենաւերը, և կը հայթայթէ լաւագոյն սպասարկութիւն, մնդարար ու առատ ճաշ՝ երրորդ կարգի ճամբորդներուն համար։

Միակ ընկերութիւնն է, որ պաշտօնապէս ճանչցուած է իբր առաջին կարգի շոգենաւ որ տրամադրութ։

Փոխադրութեան, ուտելիքի և բոլոր ուրիշ ծախքերը կը հոգացուին Ընկերութեան կողմէ։

Լաւագոյն միջոցը ապահով ու հանգիստ հասնելու համար։ Ապահովեցէք Ձեր տեղերը դիմելով Սուրիոյ և Լիբանանի ընդհանուր գործակալ,

ԺՈՐԺ ՏԷՏԷՕՂԼՈՒԻ
Պէյրութ Ֆօշ փողոց

Հեռագրական հասցէ COLUMBUS Beyrouth	Փոստարկղ թիւ 806 Թէլէֆօն— 8-45

ԱՊԷԼ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
Պէտք չէ երբեք մոռնալ որ ամենահարազատ եւ ընտանեկան լուսանկարները «ԱՊԷԼ» ստորագրութիւնը կը կրեն։
Եւրոպէն կ'ուզէ՞ս ունենալ ամենադժուարահաճ գեղարուեստ սէրերն իսկ հիացնող անթերի նկար մը, դիմէ ԱՊԷԼ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԸ», եւ քու սիրելիներուդ ու բարեկամներուդ համար պիտի ապահովես ամենաթանկագին յիշատակի նուէրը

ԱԶՔԸ ԼՈՅՍ ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Ամէն տեսակ Եւրոպական և Տեղական իւղերու (Համայի և Հալէպի զուտ), անխարդախ ձիթաիւղի, կեսարիոյ հռչակաւոր ապուխտի և սուճուխի, Եւրոպական, Պուլղարեան և տեղական պանիրներու, յունական և Պոլսական ընտիր ձիթապտուղի։
Համոզուելու համար զներու ածանութեան եւ անմրցելի մաքրութեան մէկ անգամ այցելեցէք՝
ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱՍԱՊԵԱՆԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ—ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ
Պապ Իտրիսի թրամվէյի կայարանը չհասած աջ թեւի առաջին փողոցին մէջ Սուգ էլ Առվամ թիւ 24։
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում։ Տրջանններէն եկած ապսպրանքները փութով կը կատարուին։

ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ԵՒ ԴԵՐՁԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՐ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ
Հայ Օրիորդներ եւ Տիկիններ
Եթէ կ'ուզէք հանգիստ խղճով եւ Ձեր հարազատ աշխատանքով ապրուստ հոգալ,
Եթէ կ'ուզէք օտարին ու անծանօթին դռներէն հեռու մնալ եւ չ'արհամարհուիլ,
Եթէ կ'ուզէք օգնել առտուընէ մինչեւ իրիկուն արիւն քրտինք թափող Ձեր եղբայրներուն,
Եթէ կ'ուզէք երկրագունդի բոլոր մասերուն մէջ ճանչցուած արհեստի մը տիրանալ,
Դիմեցէք արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ ձեռագործներու և ձեւագիտութեան ծանօթ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆԻ ձեռագործի եւ դերձակութեան նորահաստատ արհեստանոցը, ուր ձեզի պիտի հայթայթուի ամէն տեսակ գործ։
Նաեւ դիւրութիւն եւ հնարաւորութիւն ստեղծելու համար նիւթական միջոցներէ զուրկ մեր քոյրերու դերձակութեան արհեստին տիրանալուն, արհեստանոցի մէջ հիմնուած է կարի եւ ձեւագիտութեան առանձին դասընթացք մը ամենավերջին եւ արագ մեթոտով. ձեռագործ գիտցող բոլոր աղջիկները կրնան օգտուիլ այս բացառիկ պատեհութենէն եւ 3 ամսուան մէջ տիրանալ արհեստին։
Այս նոր արհեստանոցը կ'ընդունի նաեւ ապսպրանքներ ամէն տեսակ ձեռագործներու եւ կարի եւ կը գոհացնէ ամենանուրբ ճաշակներն անգամ։
Ուրեմն հայ աղջիկներ, դիմեցէք անգամ մը այս նոր արհեստանոցը՝ Մաարաք փողոց, մեծ մզկիթին դիմաց, «Էլ Պայրագ» թերթի խմբագրատան ճիշդ վարի յարկը եւ ամէն կերպով գոհացում պիտի գտնէք։

ՁՈՒԽԱՅ ՃԱԼԻ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱԼԻՑ ԽՐԱՏՆԵՐ
Ցարգելի Հայրենակիցնե՛ր, կուզէ՞ք ապրիլ երկար
Ու ամրան ամիսներ չանցնել հիւանդ ու տկար,
Վազեցէք ԽՈՐԷՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆի խանութը
Ամենուդ ծանօթ, Պապ Իտրիսի Սուգ Սէյյուրը։

ՀՈՆ ՊԻՏԻ ԳՏՆԱՔ ՊԻՐԱՆԵՐ

Z. H. B. «Պավարիա» Լա Մէօզ ու Մաքսէվիլ,
Որ տեսակէն ալ խմէք, կ'ըլլայ էօմրէք թավիլ։

Հապա՛ ան նշանաւոր «Քէյֆ» մարքա Օօին
ամէն տեսակ մեզեներով, մանաւանդ նուշ ու կաղին։

Խնայեցէք Ձեր դրամները, մի սպառէք պարապին,
Շռայլեցէ՛ք ու մի խնայէք, միմիակ մեր Պիրային։

Ձեր սեղաններր զարդարուին, ամէն ինչ Հայկական
Մեր բաժինն ալ ըլլայ ծախել, ամէն ինչ Պատուական։

ԵՂԻԱ ԻՇԽԱՆԵԱՆ
ԴԵՐՁԱԿ — ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Պապ — Իտրիս
Անգլիական եւ Ֆրանսական ամենարհեստիր կերպասներու պատրաստ մթերք, եւ ամենավերջին մոտայի համաձայն կատարելագործուած արուեստ։
Համոզուելու համար անգամ մը փորձեցէք եւ անտարակոյս գոհ պիտի մնաք

Պանդոկ ԼԻԲԱՆԱՆ Զահլէ
Պատիւ ունինք ծանուցանել մեր յարգելի յաճախորդներուն որ, մասնաւորաբար հայ ընտանիքներու ծառայելու համար, մեր ներկայ Պանդոկ Լիբանանէն զատ եւ անոր շատ մօտիկ, վարձած ենք եկրոտ յարկաբաժին մը, օդասուն, բարձր եւ առողջապահիկ պայմաններով օժտուած, ուր ամէն դիւրութիւններ պիտի ընծայուին։
Յ. ՅՈՎՀԿԻՍԵԱՆ

ՀԱՅԵՐ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Նոր ստացած ենք ջուրի, օշարակի, օղիի եւ գինիի գաւաթներ։ Նոյնպէս նոխ կերակուր տանելիք ամաններ լամբարներ, շիշեր։
Կ'արժէ անգամ մը այցելել, համեստ գիներուս մասին համոզում մը գոյացնելու համար։
ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՉ։
Ով որ կ'ուզէ նուրանիշի, հանգէսներու, պ'տք եղած գաւաթ, պնակ եւայլն, վարձու կուտամ՝ փոքր վարձքով մը։
Խանութիս հասցէն.— Նոր փոստի շէնքին առջեւէն դէպի վեր հանրակառքի գիծը երկար դ համբուն նիւս անկիւնը աջ թեւի վրայ։
ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Տպարան Ազատ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԵՒ ՅՈՎՍԷՓ ՈՒՋՈՒՆԵԱՆ
Ոսկերիչներու շուկայ թիւ 101
Օժտուած է Հայերէն, արաբերէն, ֆրանսերէն բոլորովին նոր տառերով։
Կ'ստանձնէ տպագրական ամէն կարգի գործեր
Մաքուր գործ դիւրամատչելի գին
Հասցէ Imp. Azad Souk Raad Hani N. 101 Beyrouth

Դեղարան Խաղաղութեան
Pharmacie de la Paix
(Avenue Weygand)
ՅՈՎՍԷՓ ԱԼՀԱՏՕԵԱՆ
Մեր նշանաբանն է մաքրութիւն, արագութիւն եւ խղճմտութիւն. հոն կը գտնէք պատրաստ ամէն կարգի դեղեր, Յօրօկրաֆի, փարֆիւմըրիի եւ ակնոցի նոխ մթերք։ Չափաւոր գին։

ԺԱՄԱԳՈՐԾ Գ. ԺԻՐԱԳՕ
ԿՈՒՐՕ ՓՈՂՈՑ, ՊՈՒՐՃԻ ՄՕՏ, ԹԻՒ 68
Ամէն տեսակ ժամացոյցներ կը նորոգուին խիստ դիւրամատչելի պայմաններով եւ կատարեալ բարեխղճութեամբ։
Կը ծախուին մեծ եւ պզտիկ բոլոր տեսակի ժամացոյցներ։ Կը գտնուին նաեւ մեծ քանակութեամբ ժամագործներու պիտոյքներ եւ գործիքներ։
Եթէ յիշատակելի նուէր մը գնել կ'ուզէ՛ք անգամ մը այցելեցէք այս ժամագործատունը։

ՔԱՂԱՔ. ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՒԱՆՔԱՐԷ - ՊՐԻԱՆ - ՇԹՐԷԶՄԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզ.— Պ. Պրիան ի պատիւ Պ. Շթրեզմանի սեղան մը սարքեց, երբ սա Բարիզէն կանցնէր։ Վերջը Պ. Պ. Բուանքարէ, Պրիան և Շթրէզման խորհրդակցութիւն մը ունեցան գլխաւորաբար Եունկի ծրագրին շուրջ տեղի ունենալիք յառաջիկայ դիւանագիտական ժողովի մասին։

Կը կարծուի որ այդ ժողովը պիտի գումարուի Յուլիս 15ին։

ՕԴԻ ՀԵՐՈՍՆԵՐԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԿԸ ՓՈԽԱՆԱԿԵՆ

Բարիզ.— Լինտպէրկ, Ասսօլան, Լէֆէվր և Լօթթի շնորհակալութեան և շնորհաւորութեան հեռագիրներ փոխանակեցին իրարու միջև։

ՄԱՐԱՋԱԽՏ ԲԷԹԷՆ ՖՕՇԻ ՏԵՂ

Բարիզ.— Ֆրանսական Ակադեմիան Մարաջախտ Ֆօշի աթոռը յանձնեց Մարաջախտ Բէթէնի։

ԷՆԿԻՒՐԻՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՍՈՎԻԷԹՆԵՐԸ

Պոլիս.— Սովիէթները մերժած ըլլալով Թրքական կարևոր առևտրական ապրանքներու մուտքը, կառավարութիւնը դիմած է Սովիէթներուն ապահովելու համար Թիւրքիոյ արտածման իրաւունքները։

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՐՑԸ ՖՐՆՍ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Բարիզ.— Ելևմտական և արտաքին գործերու միացեալ յանձնախումբերը լսեցին Պ. Պ. Բուանքարէի և Պրիանի Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգներու հանդէպ իրենց ունեցած պարտքին վաւերացման շուրջ։ Նաև հաստուցմանց խնդրին և Տօուզի և Եունկի ծրագիրներուն բաղդատման շուրջ։

Պ. Բուանքարէն քննեց պարտքին ծագումը և այդ խնդրոյ շուրջ Պ. Պ. Միլօօի և Պէրանժէրի միջև 1926 Ապրիլ 29ին տեղի ունեցած բանակցութեանց պատմականը։ Նախկանները իրենց եղած հարցումներուն պատասխանելով յայտնեցին այդ վաւերացումները յայտնութիւնները չեն պարունակեր, բայց պատեհութիւն մը կ'ընծայեն վաւերացման համար։

Պ. Բուանքարէն յայտնեց թէ՝ խնդիր լուծեան ծանօթ ռևէ քաղաքական մարդ մը չի պիտի կրնայ բանակցութեանց վերսկիզբ նոր հիմերու վրայ։ Ան շեշտեց թէ՝ գեղջ մը ձեռք ձգելու համար թափուած բոլոր ջանքերը Միացեալ Նահանգներու անդրդուելի ընդդիմութեան բախեցաւ։

ԲՈՂՈՔ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Պոլիս.— Նեղուցներու յանձնաժողովը Ազգերու դաշնակցութեան բողոքեց Իտալական Ջրասուզանակներու նեղուցներու վրայէն դէպի Սև ծով կատարած թռիչքին համար, ինչ որ Լօզանի դաշնագրի տրամադրութեանց հակառակ է։

ԾՈՎԵՐՈՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Լօնտօն.— Ուաշինկթընէն եկած լուրերու համաձայն Պ. Հուվըր կը պնդէ որ ծովերու ազատութեան խնդիրը զինաթափութեան բանակցութիւններէն վերջը լուծուի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՆՈՐ ԶԵԼԱՆՏԱՅԻ ՄԷՋ

Վէլինկթօնէն կը տեղեկացնեն որ երկրաշարժի նոր ցնցումներ զգացուեցան, լուրջ վնասներ չի կան։

ՖՐԱՆՔՕ-ԳԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Փրակա.— Արտաքին գործոց խորհրդական յանձնախումբի առաջ խօսելով, ընկերվարական երեսփոխան Պ. Զէխ իր համոզումը յայտնեց թէ հաստուցումներու բանակցութիւնները Ֆրանքօ-գերման համագործակցութեան ճամբան կը պատրաստեն։

Ինչ կը վերաբերի փոքրամասնութիւններու հարցին, ան ըսաւ թէ, Մատրիտի բանակցութիւնները, ամենապզտիկ փոփոխութիւն անգամ չըրին ներկայ կացութեան վրայ, ոչ ալ մէջազգային լաւագոյն հսկողութիւն մը։

Պ. Սքէնլա, ժողովրդական շուրջ ուսումնասիրութիւն մը ներկայացուց Փոքր Համաձայնութեան քաղաքականութեան շեշտելով թէ Լեհաստան բարեկամ է Ֆրանսայի և Ռումանիոյ և բարեկամ չէ Գերմանիոյ և Հունգարիոյ։

ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ ԵՒ ԳԱՀԱՃԱՌԸ

Լոնտոն.— Պ. Մաքտօնալտ այսօր պիտի նախագահէ Դահլիճի նիստին, ուր պիտի պարզէ գահաճառի ծրագիրը։

Խորհրդարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Յուլիս 2ին և կը նախատեսուի թէ այդ գահաճառը պիտի պարունակէ յառաջիկայ մէկ տարուայ օրէնսդրական գործունէութեան ծրագիրը։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ առաջ 9-12 և կէսօրէ վերջ 2,30-5

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պատրաստ ունինք Ամերիկեան ամենաընտիր անկողնի և սեղանի ծածկոցներ և սաւաններ՝ անմրցելիօրէն աժան գիներով։ Անգամ մը միայն փորձեցէք համոզուելու համար։

Դիմել Սարգիս Խաչատուրեանի։

Նոր հեռագրատան մօտ, Ուրուկուա փողոց թիւ 21։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ

Շնորհիւ գիշեր՝ Ա. Նշան փոխքի Ազգ. Վարժարանի Երջանաւարտներու Միութեան կողմէ տեղի ունեցաւ հանդէս մը, հայ գիրերու գիւտին տարեդարձի հանդէսը։

Հանդէսին կը նախագահէր Պրն. Վարդան Գէորգեան, որ գրաւոր թէ ինչ պարագաներու և անտեսական ու քաղաքական պայմաններու ներքև էր որ ստեղծուեցան մեր գիրերը։

Ու ամէն գնահատանքէ վեր գտնուող այս գործ մը կրօնականներ որոնք միևնոյն ատեն ատին մեր թարգմանութիւնը Աստուածաշունչին, ինչպէս նաև Ոսկեդարու գրականութիւնը։

Ցետոյ մեներգեց Օր. Զեփիւռ Ասլեան, արժանանալով ներկաներուն ծափերուն։

Մի քանի արտասանութիւններ և նուագէ յետոյ որոնք անցան յաջող, բեմ բարձրացաւ երկրորդ և վերջին բանախօսը Պրն. Գրիգոր Գուտուլեան, որ նախ կարդաց իր «Հայկական Աշխարհ» երկէն մի քանի հատուածներ որոնք կապ ունէին մեր գիրերուն հետ։

Ան պատմականը բրաւ մեր գիրերուն, լեզուական նորագոյն փաստերով, և վկայութեամբ օտար լեզուագէտներու։

Բացատրեց թէ երբ և ինչ պայմաններու ներքև է որ ստեղծուեցան մեր գիրերը, և ինչպէս է բառ. վերադարձ հրաշքի, երբ ներկայիս գիտութիւնը՝ պէտքմներու չորրորդ աշխարհ կը հանէ միլիոնաւորներ, սեպագրեր, հին ժողովուրդներու։

Դժբախտաբար ներկաներուն թիւը քաջալերական չէր։

Գեղարուեստական բաժինին հրամայքը կ'առնէր Պրն. Յ. Իւլվէզեան։

ԱՄԱՆՈՍ ԲԷՄԲԻ ԱՄԱՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի կէս օրէ յետոյ ժամը 3,30ին, տեղի ունեցաւ Ամանոս Բէմբի Մխտարեան վարժարանի ամավերջին հանդէսը։

Տեղի ունեցան արտասանութիւններ, խմբերգներ, և արամախօսութիւն մը։

Գովելի է այն աշխատանքը, որ տարած է ուսուցչական կազմը աշակերտներու այս տարեշրջանին։

Նմանապէս գովելի աշխատանքներ կատարած են տնօրէնութիւնը և Թաղական Խորհուրդը, փրկելով դպրոցի շէնքը իր անկեալ սպառնալի վիճակէն։

Ծնողքներ խանդավառ եկած էին, խրախուսելու իրենց զաւակները։

ՀԵԾԵԼԱՆԻՈՎ ԱՇԽԱՐՀԸ ՇՐՋԱՆ ԵՐԿՈՒ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Երկու ամերիկացիներ, որոնք շրջանաւարտ եղած են Շիքակօյի համալսարանէն, ելած են աշխարհի շրջանը ընելու հեծելանիւով։

Անցած շաբաթ օր Պէյրութ հասան, և ասկէ ալ կը մեկնին Պաղտատ, Դամասկոս և պաղեստին, պտտելով արևելքը։

Այս խանդավառ ուսանողները պտտած են Նիւ Եորք, Պոսթըն, Ամսթէրտամ, Պէլճիքա, Զուիցերիա, ուրկէ անցած են Գերմանիա, Տանիմարքա, Նորվէկիա, Ֆինլանտա։ Սեվվէտ Ռուսիան չէ ընդունած զանոնք և մերժած է անոնց մուտքը իր սահմաններէն ներս։

Անոնք երկար ատեն պտտած են Ֆրանսան, Իտալիան, Աւստրիան, ուր շատ լաւ ընդունելութիւն գտած են Ալէքսանդր Թագաւորէն։ «Եւրոպայի միակ ճշմարիտ թագաւորը» կըսեն իրենք։

Եւրոպայի մէջ իրենց վերջին այցելած երկիրները եղած են Պուլկարիան և Ցունաստանը, ուրկէ անցած են Պոլիս և Թիւրքիա։

Թուրքիոյ մէջ անոնք գրամական այնքան նեղ դրութեան մը մատնուած են որ ստիպուած են Պէյրութ գալու համար ծովու ճամբան բռնել։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՄԸ ՀՐՈՅ ՃԱՄԲԱՆ

Պէյրութի Պիմսուն շինութեան նիւթեր, սախսակներ եւ երկար փոխադրող մեծ բեռնատար ինքնաշարժ մը, Ալէյի մէջ, Հանրապետութեան նախագահին պաշտօնատան առջեւ, մեքենական խանգարման մը պատճառաւ հրոյ ճարակ դարձած է։

«ՄԱՆԵՏ» ԹԵՐԹԸ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԱԾ

Հանրապետութեան նախագահին կողմէ ոստիկանական հրամանագրով մը երկու ամսուան կախակայման կը դատապարտէ «Մանէթ» թերթը, որ իր վերջին թիւին մէջ հանրապետութեան նախագահին դէմ վիրաւորական յօդուած մը հրատարակած էր։

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Հանրապետութեան նախագահը մասնաւոր հրամանագրով մը, Լիբանանեան պատուանշան կը նուիրէ Ասլէ Թօմաս անուն ժանտարմին, որ յաջողած էր կառավարութեան կողմէ երկար ատենէ ի վեր փնտռուած աւազակ մը բռնել։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ

Ժամանակին հաղորդած էինք որ Ներքին գործերու տնօրէն Պ. Սելիմ Թաքլա, որ մինչեւ հիմայ փոխանորդաբար կը վարէր Պէյրութի կառավարիչի պաշտօնը, վերջնականապէս եւ նախագահին հրամանագրով հաստատուած է այդ պաշտօնին եւ Ներքին գործերու տնօրէնութեան պաշտօնը յանձնուած Պ. Էսմօն Սամուէլին, որ ցարդ Ներքին նախարարութեան ընդհ. քարտուղարն էր։

ԿՐԻԲԻ ԱԽՏԸ ԹՐԻՊՈԼԻԻ ՄԷՋ

Առողջապահական նախարարութեան տեղեկագիրներէն կը հասկցուի որ Թրիպոլիի մէջ կրիբը շատ աւելներ կը գործէ։

Ցարդ հիւանդութիւնը մի միայն դպրոցներու մէջ տարածուած 30 եւ վարակած 600 աշակերտներ։ Մինչեւ հիմայ 14 հոգի մեռած են այս հիւանդութենէն։ Առողջապահական տնօրէնութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է։

Պէյրութի մէջ սոյն հիւանդութիւնը, բնպէս կը տարածուի իր գոյութիւնը, բայց համեմատաբար շատ աւելի թեթեւ է։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

Ալէյի փողոցին մէջ, Հիւսէյն Rosa անուն վարիչի մը վարած ինքնաշարժը կոխկռտեց Սելիմ Իպրահիմ անուն մարդ մը, ծանր վէրքեր պատճառելով անոր։

Վարիչը բանտ եւ վիրաւորն ալ հիւանդանոց տարուած են։

ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Պէյրութի պատերազմական ատեանը անցեալշաբաթ մահուան դատապարտեց Մօհամէտ էլ Հանի Իպրահիմ անուն գինուոր մը, որ Դամասկոսի մէջ կռիւի մը հետեւանքով իր մէկ գինուոր ընկերը՝ Շէրիֆ էլ Մօղրապին սպաննած էր։

ՀՐԷԱՆԵՐՈՒ ԽԱԽԱՄԱՊԵՏԸ

«Պրագիլ» շոգենաւով Նաւթորդելու ատեն, Պէյրութ գամած էլաւ, Եգիպտոսի մեծ խախամապետ Տավիտ Բրրապօն։ Հրեաներու երեւելիներէն բաղկացած պատուիրակութիւն մը դիմաւորութեան համար գնաց մինչեւ ծովեզերք եւ բրեց հետ առնելով զայն պտտցուցին նաւակին գլորուն ու սինակօկը եւ կրկին վերադարձուցին նաւ։

Խախամապետը Լօնտօն կերթայ, ներկայ գտնուելու համար Յուլիս 25ին հոն գումարուելիք հրէական ընդհանուր ժողովին։

ԿՌԻՒ ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Զահլէի Թուեայլ գիւղին մէջ, կռիւ մը ծագեցաւ չորս մահմետականներու եւ երկու քրիստոնեաներու միջեւ։ Երեք մահմետականներ ծանրօրէն վիրաւորուեցան։ Ժան Զաաքար, որուն ծովէն զէնք մը գտնուած է, Հապիպ Պուխաքար, Ալի Հիւսէյնի եւ Հասան Հայտար ձերբակալուած եւ Զահլէի մէջ բանտարկուած են։

ԳՈՂԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲ ՄԸ

Համմանայի մէջ, ժանտարմաներու կողմէ ձերբակալուած են 10 գողեր, որոնք առանձին խումբ մը կազմած գործունէութեամբ կը պարապէին։ Իրենց քովէն գտնուած են, ժամացոյցներ, ոսկեղէն զարդեր, ատրճանակ մը եւ դանակ մը։

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

Ծխչօ Պապ Իտրիսի կեդրոնը, օդասուն և մաքուր տուն մը մէջ երկու սենեակներ, առանձին խոհանոցով մը վարձու կը տրուի։

Դիմել Պապ Իտրիս, Ծրզնտուրեան եղբարց խանութը։

ԱՇԽԱՐՀԷ ԱՇԽԱՐՀ

ԱՆՈՂՈՔ ԿՌՒՒ ՕՁԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Շատ զգայացունց և անօրինակ լուր մը կու գայ Պարսկաստանէն։ Եւրոպական թերթեր մեծ զարմանքով արձագանգը կ'ըլլան այդ լուրին և անհաւատալի կը դտնեն այս տարօրինակ լուրը։

Պարսկաստանի մէջ տեղի ունեցող վերջին շարժերը հսկայ բացուածքներ գոյացուցին և շատ տեղեր ճեղքեր կազմեցին։ Այդ բացուածքներէն դուրս եկան հազարաւոր երկայն և հաստ օձեր, երկու գոյնով, որոնք իրարու կապուած թշնամիներ են։ Սոյնոններու այս երկու ցեղերու միջեւ սկսած է ահռելի կռիւ մը, որոնք իրար կը խածնեն կատաղիօրէն և սպաննելէն վերջ կը կլլեն ամբողջութեամբ։

Գիւղացիներ ահ ու սարսափի մատնուած են և կը փախչին այդ շրջաններէն։ Իրար հանդէպ սկսած ջարդը այնքան սաստիկ կերպով կը տանին անոնք որ, ամէն տեղ իրենց դիակներով լեցուած է և գարշահոտութիւնը տարածուած մինչեւ հեռուները։

Կառավարութիւնը մասնաւոր մարդիկ և գիտուններ ղրկած է քննելու համար այդ օձերու կռիւները։

ՉՈՐՍ ՏԱՐԵԿԱՆ ՓԵՍԱՅ ՄԸ

Անգլիացիները գրած էին թէ Տրանսվաալէն Պոլիս բերուած է Մէհմէտ անուն չորս տարեկան տղայ մը որ չափահաս մարդու մը հասունութիւնը ունի։ Մէհմէտ քննուած է Պոլսոյ ծանօթ բժիշկներուն կողմէ որոնք հաստատած են թէ այս չորս տարեկան երախան կատարեալ երիտասարդ մըն է արդէն և իր սեռային անդամներն ու կարողութիւնը կատարելապէս զարգացած են։

Մէհմէտի ծնողք իրար անցեր է հարս մը առնելու համար, բայց օրէնքը արգելք եղած է, որովհետեւ 18 տարին լրացնողները միայն կրնան ամուսնանալ։ Տեղեկութեան մը համաձայն, դատարան դիմած են և ամուսնութեան արտօնութիւն խնդրեր են Մէհմէտի համար, քանի որ տարիքը ձեւական արժէք մը միայն ունի այս պարագային մէջ։

Կ'ըսուի թէ Մէհմէտի հարսնացուն գտնուելու պարագային, մեծ հարսանիք մը պիտի ըլլայ Սէրայ Պուռնի փարքին մէջ ու նորապսակ ամոլը Ամերիկա պիտի երթայ հարսնանալու հետապնդելով։

Կաւելցնեն նաեւ որ ամերիկացի գոյգեր, որոնք մեծ մասամբ կիներ ու աղջիկներ կ'ամուսնանան, տոլար չափով խնայելն ունենալու Արեւելքէն եկած այս փեսան որ իր հարսին գիրկը նստած պիտի ըլլայ, հակառակ պիտիոն ու մօրուքին....

ՀՈՒՎԸՐԻ ՏՈՒՆԸ

Հուվըրի տան մասին թերթերը աւելի հետաքրքիր և ծիծաղելի տեղեկութիւններ կու տան։ Թուրիստները վերջերս չեն բաւականանալ տունը միայն դիտելով, այլ պարտէզի ծաղիկներն ու կարասիները եւս «յիշատակ» և արմատէն հաներ են ծաղիկները և տարած են տանելու իրենց պարտէզները։ Աւելի ուշ եկողները տեսնելով որ այլեւս մի միայն ցանկապատի ծառեր և անշարժելի սիւներն են մնացած, բացած են պարտէզի հողերն փորել և տանիլ, և առաջացուցած են խոր խորունկ փոսեր։ Ուրիշներ փորձած են տան դռներն ու պատուհանները կտրել և տանիլ իբր «յիշատակ»։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԿՏԱԿ ՄԸ

Ամերիկացի միմիայն մը մեռնելու ատեն 12 միլիոն տոլար կտակած է հիմնելու համար հաստատութիւն մը, ուր պիտի բնակին իրենց հարստութիւնը կորսնցնող միլիոնատէրները։ Շէնքը շինուած է և ունի 70 մեթր երկարութիւն և կը բաղկանայ 6 յարկէ։ Այժմ այս նորօրինակ ապաստանարանը ունի 30 յաճախորդներ, որոնցմէ ամէնէն աղքատը ժամանակին 12 միլիոն ոսկի ունեցեր է։

ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԱՇՏԱՐԱԿԸ

Մօտերս Նիւ Եորքի մէջ պիտի կառուցուի նոր աշտարակ մը որը պիտի ունենայ 860 ոտք բարձրութիւն և 63 յարկ։ Երկնցները ունոր լուսաւորութիւնը պիտի տեսնուի շատ հեռուներէն և պիտի ծառայէ իբր փարոս նաւերուն և օդանաւերուն։

ԳՐԻԳՈՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ՄԱՐԻ ԱՂԲՈՒՆԵԱՆ
Նշանուած

Պէյրութ 22 Յունիս 1929

ՖՈՐՏ—ՍՈՎԻԷԹ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Նիւ-Եորքի մէջ Ֆորտի և Սովիէթական իշխանութեան միջեւ ստորագրուած է 9 տարուան համաձայնագիր մը Սովիէթական կառավարութիւնը յանձնառու եղած է 50 միլիոն տոլարի ինքնաշարժեր գնել Ֆորտէն, որուն փոխարէն Ֆորտ կը պարտաւորուի մասնակցիլ Նովգորոդի մէջ կառուցանելիք գործարանի շինութեան։ Գործարանը տարեկան պիտի արտադրէ 100,000 ինքնաշարժեր։

ԳՈՒԼՊԱՅԻ ՊԱՇՏՊԱՆՆԵՐԸ

Փարիզի մէջ լրագրական բուռն պայքար մը սկսած է նորաձեւութեան յայտնի օրէնսդիր Պօլ Պուարէի կիներու առանց գուլպայի պտտելու նմանողին դէմ։ Ինչպէս գիտէն ընթերցողները, այժմ Եւրոպայի մէջ կիներու մասն առանց գուլպայի պտտիլն է։

Ըստ Պօլ Պուարէի կարծիքին, կինը գուլպայով անհամեմատ աւելի գեղեցիկ և հրապուրիչ է քան առանց գուլպայի։ Ան կըսէ որ՝ ճաշակ ունեցող կինը գուլպայի համար ամէն տարի կը յատկացնէ առանձին գումար։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Միացեալ Նահանգներու ներկայացուցչական ժողովը ընդունած է օրինագիծը երկրի մէջ ապրող օտարականներու մարդահամարին համար, որով պիտի ստուգուի անոնց երկիր մտնելու հիմունքները։ Կենթադրուի որ 2—3 միլիոն օտարականներ մտած են Ամերիկա, առանց օրինական ձեւակերպումներու։

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ՍԻՐՈՅՆ

Կիներու վերջին նորաձեւութեան համաձայն շատ կարճ շրջազգեստներ հագնիլը չէ հաճիւր Պելկրատի քաղաքապետը։

Յատուկ գրութիւնով մը հրահանգած է բոլոր կին պաշտօնեաներուն որ մինչեւ կրունկները հասնող շրջազգեստներ պէտք է հագնին։ Բացի այդ քաղաքապետը պահանջած է նաեւ որ օձիքը մինչեւ կզակը պիտի բարձրանայ և բրինձափոշին և շրթունքի կարմիր ներկը երբեք չի գործածուի։

Կին պաշտօնեաները միաձայնութեամբ որոշած են պաշտօնը ձգել, բայց նորաձեւութենէն երբեք չի հրաժարիլ։

ՅԱՅՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆՇԷՋ ՀՈՒՐԸ

Այս վերնագրով Յունական «Էլէֆթէրոս» թերթը կը գրէ.—

Կրէտէի ժողովուրդէն զատ և ո՛չ մէկ ժողովուրդ պիտի զգայ հայերու զգացած հոգեկան տագնապը։ Անոնք հինգ օր առաջ Աթէնքի մէջ և վաղն ալ հոս պիտի տօնեն Հայկական Անկախութեան տարեդարձը։

Մեր այս եղբայր ազգին զաւակները, որոնք հոս հոն տարտղնուած են, ազգային յոյսի հուրը անշէջ կը պահեն իրենց հոգիներուն մէջ և ամէն տարի նուիրագործուած Հայկական Անկախութեան Արիւնոտ տարեդարձին առթիւ, ի մի կը հաւաքուին, և Ազգային վերականգնումի մեծ Օրուայ համար կը միացնեն իրենց մաղթանքներն ու բաղձանքները։

Այս տօնակատարութեան առթիւ, հայերը վստահ ըլլան թէ Իրապէս ժողովուրդը, որ դժնդակ պայքարներու և յաւիտենական փորձութիւններու բովէն անցած է, սրտի մեծ յուզմունքով և համակրութեամբ պիտի մասնակցի Օրուան հանդիսաւորութեան և պիտի փափաքի միացնել ու մէկտեղել իր ջերմագին մաղթանքները, հարիւրաւոր տարիներէ վեր դժնդակ փորձութիւններ կրող հայ ժողովուրդի ազգային իտէալներուն ու բաղձանքներուն իրագործման համար։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յունական «Թիփոս» թերթը կը գրէ.—

Թրքական նոր ռազմավարութիւնները, այս անգամ դարձեալ առիթ կուտան մեզի, զբաղուելու մեր երկրին պաշտպանութեան գործով։

ԴԱՄԱՍԿԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Դամասկոս 25 Յունիս 1929.— Նախընթաց կիրակի, Ազգ. Մանկապարտէզի սրահին մէջ գումարուեցաւ Հ. Բ. Ը. Միութեան ընդհանուր ժողովը։ Հին վարչութիւնը իր նիւթական և բարոյական համարատուութիւնը բրաւ ու նոր վարչութիւն մը ընտրուեցաւ 9 հոգիէ բաղկացեալ։ Ազգ. վարժարանի երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Տիկ. Ազատնի Սահակեանի՝ մէջընդմէջ երգեր երգեց։

* * *

Կը լսենք որ անցեալս մէջ կազմուած է նոր մարմնակրթական միութիւն մը «Մասիս» անունով, որուն կ'անդամակցին 16 պատանիներ։ Միջի հաստատուածին համաձայն՝ «Մասիս»ի նպատակն է օտար վարժարան յաճախող հայ տղոց մէջ վառ պահել ազգային ոգին։ «Մասիս»ի ի նպաստ տրուած է սինեմա մը, որմէ գոյացած է 5 օսմ. ոսկիի գումար։

Մարմնակրթանքի ձգտող մէկ քանի միութիւններ ու խումբեր կան. կարելի չէ՞ արդեօք ասոնք մէկ դրօշի տակ համախմբել։ Բայց խորհրդածութիւնը թղթակցի կարուածէն դուրս է, չէ՞։ Լա՛ւ։

* * *

23 Յունիսին, կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10ին Գասսա-էլ-պիլլօրի սրահին մէջ կատարուեցաւ Ազգ. Մանկապարտէզի ամավերջին հանդէսը, ներկայութեամբ 1,000 հոգիի խուռներամ բազմութեան մը։ Հանդէսը տեւեց մինչև ժամը 2։ Ժողովուրդը համբերութեամբ ու քրտնելով սպասեց։

Պզտիկներու կողմէ եղան արտասանութիւններ, պարեր ու երգեր։ Կատարուեցան երկու տրամախօսութիւններ (ոսկի մատնիք և ոսկի ապարանջան)։ Անշուշտ որ, ինչպէս Նախագահ Հայր Սուրբը այնքան պատշաճօրէն բսաւ իր փակման խօսքին, Մանկապարտէզի վարչուհի Տիկ. Ազատնի Սահակեանի կողմէ ո՛չ մէկ ջանք ու զոհողութիւն խնայուած էր հանդէսը համեղ ու հրահանգիչ ընծայելու համար։ Եւ միայն շնորհակալութեան արժանի էր։ Այնպէս ալ եղաւ։

Վկայական առին 39 աշակերտներ։

Հանդէսի միջոցին աճուրդի դրուեցաւ ձայնապիր մը։ Աճուրդը վարեց հոգաբարձութեան Ատենապետ Պ. Սարգիսեան։ Բարձրագոյն 205 մէճիտի ու հինգ պզտիկին Բրունին Տէր Յովհաննէսեանի վրայ, որուն հայրիկը ձայնապիրը նուիրեց դպրոցին։

Մուտքի տոմսերու գանձումէն ու աճուրդէն, ինչպէս նաև նուէրներէն, կը կարծուի որ մօտ 400 մէճիտի հասոյթ մը ունեցաւ հոգաբարձութիւնը։

Ուշ ատեն հանդէսը փակուեցաւ նախագահ Հայր Սուրբին խօսքերովը ու պահպանիչովը ու ժողովուրդը գոհ ու սիրով ցրուեցաւ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՏԻՊԱՐ ՀԱՅ ԾՆՈՂՆԵՐ

Ամերիկեան Համալսարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսն էր։

Ուսման համար, ամէն երկիրներէ հոն հաւաքուած մեծահարուստներու զաւակներուն հետ, պէտք տեսնէիք նաև 28 հայ շրջանաւարտներու բեմ բարձրանալը։

Առաջին անգամն էր որ համալսարանը այսքան ստուարաթիւ հայ շրջանաւարտներ կ'արձանագրէր իր տարեկան պատմութեան մէջ։ Անշուշտ, պարծանք մը եւ յաղթանակ մ'էր միեւնոյն ատեն, հայ ազգին համար, երբ իր ուսումնատենչ զաւակներէն մէկ մաս մը, նիւթական հոգէ զերծ ու շռայլօրէն դրամ մսխող իրենց օտարազգի ընկերներուն հետ, կրելով զրկանքներու դառնութիւնը, շատեր նոյն իսկ բեռակի փոխարէն ներարկուելով մարմնական ծանր աշխատանքներու, կուրծք տուած էին ամէն տեսակ դժուարութեանց, արժանանալու համար այդ օրուայ բեմին։ Առաջին վարձատրութիւնը իրենց տքնաջան յոգնութիւններուն։

Հանդէսը աւարտելուն էր, երբ իրարանցում մը ծայր տուաւ։ Ամէն ոք կը փութար իր ազգական կամ ծանօթ շրջանաւարտներուն քով, շնորհաւորելու համար զիրենք։

Ես ալ նոյն նպատակով յառաջանալու, վսեմ տեսարանի մը առջեւ գտնուեցայ։ Մօտ 70 տարիներու բեռան տակ կքած ալեւոր հայր մը, երջանկութեան արցունքներով կ'ողջագուրէր բժշկութեան վկայագրով իրեն ներկայացող իր զաւակը։ Անիկա, երանութեան այդ պահուն, ա՛լ մոռցած կը թուէր ըլլալ իր անցուցած նիւթական հազարումէկ դժուարութիւնները եւ իր տարիքին անհամապատասխան զբաղումին՝ երկաթագործի ծանր աշխատանքներուն յոգնութիւնը։ Անիկա գիտցած էր անտրտունջ համակերպիլ այդ բոլորին, ուրեմն կարենալ առանց ուրիշի մը օժանդակութեան կարող մնալու, հասնելու իր բազմանդամ ընտանիքին պէտքերուն եւ չորս զաւակներուն դպրոցական անհատնում ծախքերուն։

Գեղեցիկ պատկեր մը, առնուած ծնողական անձնուիրութեան ու հայուն հպարտ հոգիէն...։

Սոյն տեսարանի ազդեցութեան տակ էի դեռ, երբ գլուխս դարձնելուս՝ տեսայ դէպի մեզ յառաջացող խումբ մը։ Դրեթէ կրկնութիւնը միեւնոյն տեսարանին, միեւնո՛յն պարագաներուն։ Առաջինին տարեկից եւ գուցէ աւելի դժբաղդ պարագաներ ապրած հայր մը ես, որ իր ծայրայեղ երջանկութեան մէջ, իր բժիշկ վկայուած զաւակին հետ մեր խումբին խառնուեցաւ։

Շնորհաւորեցի նորահաս բժիշկ բարեկամներս. բայց աւելի՛ պինդ սեղմեցի այս երկու ծնողներուն ձեռքը։

Արժանիքն ու վկայականը զաւակներունն էր արդարեւ եւ սակայն, անով. յաղթանակի փառքը հայրերուն կը պատկանէր։

Տիպար հայ ծնողներ...։

Վ. ԿՈՐԻՒՆ

ՃԱՂԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ մը պարագաներու տակ ճաղատութիւնը ժառանգականութեան հետ կապ ունեցող խնդիր մըն է։

Ինչ որ ցանենք՝ այն կը հնձենք ասոր իրականութիւնն է։ Եւ իբր այն ճաղատութիւնը կը նկատենք բնական, որուն պատճառները անյայտ են։

Ուր որ ցեղութիւնը չի գործեր, հոն կը մտնէ զարմանալի նախապաշարում մը, այս ալ իր հետ կը բերէ չարաչարութիւն, անմաքրութիւն և ուրիշ բաներ։

Շատեր կը խորհին, որ մազը կ'աճի մարմինին այն մասերուն վրայ, որոնք պաշտպանութեան պէտք ունին, օրինակ կուրծքը։ Գուցէ կար ատեն մը որ մազը իր օգտակարութիւնը ունէր։ Մինչդեռ այսօր կիները անմազ կուրծքերնին բաց կը թողուն, իսկ մենք թաւոտ կուրծքերնիս կը ծածկենք շապիկով, բաճկոնով, ճաքէթով և կրկնոցներով, ալ աւելի պաշտպանուելու համար...

Դառնալով մեր նիւթին, պէտք է ըսենք, որ ճաղատութիւնը անբուժելի է։ Ասոնց արմատը ծառը կը չորնայ։ Հերաթափութիւնը ժամանակաւորապէս կրնայ կասեցուիլ բայց դարման չկայ։ Ես ամէն բան փորձեցի և չյաջողեցայ։

Բժշկական խաչագողներ կան, որոնք կ'ըսեն, թէ ճաղատութիւնը կը բուժեն անդր-մանիշակային ճառագայթներով։

Ուր, ինչպէս,— հարց մըն է սակայն, որ լուսաբանութեան և փաստերու կը կարօտի։

Անդր-մանիշակային ճառագայթները շատ օգտակարութիւններ ունին զանազան հիւանդութիւններու համար, ինչպէս թոքախտ, ոսկրային ծիւրախտ, մորթին հին էքզէմաները, ջերմամիզութենէ յառաջ եկած ախտերը և ուրիշ ախտեր, բայց ոչ ճաղատութեան համար։

Աւելի լաւ է՝ տալ գլուխ մը այնպէս հիմայ, քան թէ քանիներ պարզուիլ սուտ ու փուտ ռէքլամներով։

Ատեն մը Ուստըր ալ ունէր ճաղատարոյժ մը, մեր բարեկամներէն, սակայն, կ'ըսէր թէ հիմա վաղ անցած է և կը պարտի պատմա-փիլիսոփայական և հոգեբանական խոշոր ու թնճուկոտ հարցերով։ Թէեւ կ'արժէր որ փորձէր հին Եգիպտացիներուն ճաղատաբուժութեան մէթոտը, որ իր պարզութեան մէջ առիւծի, ոռնգեղջիւրի, կոկորդիլոսի, կատուի, օձի և այծքաղի իւղերէ բաղկացած էր, սակայն ատոնց համար ալ Ափրիկէի անտառները պէտք է երթալ, կենաց ջուր գտնելու համար...

Ամերիկացիներն ալ ժամանակին արջի իւղ կը գործածէին, գոնէ այս վերջինը կարելի է փորձել։

Բժ. Գ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՄԻ ԹԱՋԱԼԾՐԷՔ
ՋՐԻ ԹԵՐԹ ԿԱՐԴԱՑՈՂՆԵՐԸ

ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ ՄՐՑԱՅՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

Հալէպի մէջ, նոյն պահուն կատարուած Նահատակ Տէր Կոմիտաս Քէօմիւրճեանի երանացման տօնախմբութեան համար, կիրակի 23 Յունիսին, կէսօրէ վերջ, Ցիսուսեան հայրերու սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ հանդէս մը, նախագահութեամբ հայ կաթոլիկ եկեղեցւոյ միաբանութեան։

Սրահը լեցուած էր հրաւիրեալներու բազմութեամբ մը։

Հանդէսը բացուեցաւ «Բամբ Որոտանօ»ով որ Պ. Իսկէնտէրեանի ղեկավարութեամբ երգուեցաւ հայ կաթոլիկ աղջկանց վարժարանի երգչախումբին կողմէ։

Օրուան բանախօսն էր պատր. փոխանորդ Գեր. Նազլեան արքեպիսկոպոս որը նիւթ ունենալով «Հայ ազգին գիրքը հանդէպ իր նահատակին», իր 2 ժամ տեւող բանախօսութեամբ պատմականը բրաւ 1701ին նահատակուած Տէր Կոմիտաս Քէօմիւրճեանի ժամանակակից դէպքերուն, անոր կեանքին, իր ազգակիցներուն կողմէ ենթարկուած հալածանքներուն, մարտիրոսացման. նաև անոր արժանիքներուն և զայն սրբացնելու համար կատարուած ձեռնարկներուն մանրամասնութեանց։

Անիկա վեր առաւ հայուն բարձր ոգին և կուռ համատքը որով ան կրցած էր պահել իր ազգութիւնը, դարերու ընթացքին իր ենթարկուած դժբաղդ պատահարներուն մէջէն։

Բայց կը ցաւինք ըսելու որ Գեր. Նազլեան սրբազանի ա՛յնքան խոհեմութեամբ պատրաստուած և իմաստալից բանախօսութեան մէջ եղան յարանուանական կիրքերը գրգռող շարք մը ակնարկութիւններ, որոնք կը կարծենք թէ չէին նպաստեր զգացմունքի խաղաղեցման գործին։

Բանախօսութիւնը ատեն ատեն ընդմիջուեցաւ մեներգով ու նուագչական խմբերգներով։

Կազմակերպող միութեան կողմէ, Տօքթ. Կէրէքեան շնորհակալութիւն յայտնեց օրուայ Գեր. բանախօսին, Ցիսուսեան հայրերու, Պ. Իսկէնտէրեանի ու Օր. Գարագաչեանի, և ներկայ ժողովուրդին։

Բանախօսութենէն վերջ լուսանկարներով ներկայացուեցան օրուայ սրբին պատկերը, Պապին և Հռոմի այնպիսի տեսարաններ որոնք առնչութիւն ունէին անոր կեանքին և սրբացման հետ։

Վ. Թ.

ԲԱՆԻ ՆԱՄԱԿ ՓՈԽԱԴՐԵՑ ՕԴԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԸ

Վերջին երկուշաբթի օր օդային թղթատարը Պէյրութէն Մարսէյլ փոխադրեց 517 կտոր թղթակցութիւններ և 21 հատ ալ ծանրոց։ Բայց կը հաղորդուի որ Ֆրանսաստանը մինչեւ վերջ, պէս բազմաթիւ նամակներ բերուած են նամակատուն՝ օդային թղթատարին յանձնուելու համար։ Կը կարծուի որ հետզհետէ շատ աւելի պիտի բարձրանան օդային թղթատարով փոխադրուող թղթակցութեանց թիւը։

ԶԳԱՆՁՈՒԱԾ ՉԷՔԵՐԸ

Ամերիկայի Հայոց առաջնորդարանը կը ծանուցէ.—

Հալէպի առաջնորդարանը տեղեկացուցած է թէ, Ամերիկայի ազգայիններէն շատեր տարիներու միջոցին Հալէպի առաջնորդարանին միջոցաւ հարիւրաւոր չէքեր ղրկած են իրենց ազգականներուն և բարեկամներուն, բայց դժբախտաբար կարելի չէ եղած այդ չէքերը իրենց հասցէներուն յանձնել, շատերը տարագրուած և շատերն ալ մեռած ըլլալով։ Վերջերս Հալէպի առաջնորդը և Կեդր. Վարչութիւնը նամակով յաջողած են այդ չէքերը և ցանկը առաջնորդարանիս գրկել, պատասխանատուութիւն չունենալու համար այդ չէքերու եւ անոնց դրամատուներին հետ պահանջելու այդ չյանձնուած դրամները։

Կեդր. Վարչութիւնը բանակցելով դրամական հաստատութեանց հետ, տեղեկացաւ որ չէքերու ամբողջը միայն իրաւունք ունին չէք ի ձեռին ներկայանալ և պահանջել դրամը։ Ուստի յանձնարարեց Հալէպի Կեդր. Վարչութեան այդ չէքերը ցուցագրուած գրելու առաջնորդարան, որպէսզի ցանկը թերթերու մէջ հրատարակելով հրաւիրուին տէրերը առաջնորդարան ներկայանալու և ինքնութիւննին հաստատելով ստանալու չէքերը, կարենալ դրամատուններէ հետ պահանջելու համար իրենց դրամը։

(Տար. Ա. էջի Դրգ. սիւնակէն

Հարկէ անոր նպատակը չէ մնացնել մարդը մտաւոր մթութեան մէջ։

Պէտք չէ թերանալ կազմելու համար հանրային կարծիք մը ընդդէմ անոնց, որոնք կրթական հարցերու շուրջ առանց մտածելու, կը գրեն ու կը գծեն ինչ որ միտքերնին կու գայ։ Ասոնք հիւանդ կամք ունեցողներ են, Եւրոպայի բացառութեամբ, և անկարող են հասկնալու ինքզինքնին կամ տէր դառնալու իրենց կամքին։

Պէտք է գիտնանք թէ մանկավարժութիւնը դաստիարակութեան արուեստին գործնական գիտութիւնն է, և փոխադարձաբար դաստիարակութիւնն ալ մանկավարժութեան ընդունած օրէնքներուն գործնական կիրառումն է, անոր համապատասխան արուեստն է։

Մանկավարժութեան օրէնքները ձեզ կը բերուին ճիշդ այնպէս ինչպէս բնական գիտութեանց օրէնքները. երկու կալուածներու մէջ ալ փորձառութեան միեւնոյն մեթոտն է որ կը գործածուի։

Գիտութեան և փորձառութեան միեւնոյն պայմանները պէտք է լրացուին հոս ալ, ինչպէս գիտական հասարակութեանց մէջ, որպէս զի կարելի ըլլայ ձեզ բերուած ընդհանուր օրէնքները ենթա-օրէնք ընդունիլ։

ԴՐ. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

(Վերջ)

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր նախորդ թիւի 2 էջի Դ. սիւնակին 63րդ տողի անհամբերութեամբ բառը պէտք է ըլլայ անտարբերութեամբ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՆՈՐ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԱՒԵՐՆԵՐ

Մայիս 20ին, Զանգու գետը յորդած և քանդած է Երեւանի Ջրաշինարարական Ջրանցքին մէկ մասը, որ հետեւանքով, քաղաքը մնացած է մթութեան մէջ, գործարանները չեն աշխատած ու դադրած են թերթերու տպագրութիւնները, տպարանները եւայլն։

Ջրանցքային կէտերը չեն քանդուած Երեւան-Վաղարշապատ ճամբուն վրայ, կամուրջին ներքեւ Զանգու գետը քանդած է չորս տուն և ըզված է 10էն աւելի տուներ։

ՈՂՈՂՄԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Ողողման դէմ պայքարող յանձնաժողովը մեկնած է զանազան վայրեր, քննելու համար վնասները, մասնաւորապէս Զանգիբասարի և Աշտարակի շրջանները, ուր մանաւանդ աւելի փճացուած է գիւղատնտեսութիւնը։

Զանգուի և Քասախի ջրերը շատ տեղերու մէջ փճացուցած են հողերը։ Ինքնաշարժի երթեւեկը չէ խափանուած։ Երեւանէն ինքնաշարժներ մեկնած են դէպի Նոր-Բայազիտ Վաղարշապատ։

Ջրանցքի քանդուածին հետեւանքով ամբողջ փոսը կը գնահատուի մէկ քանի հազար րուբլի։ Պատը քանդուած է 35 մէթր, որուն վերաշինութեան կ'աշխատին 120 բանուորներ։

Նոր-Բայազիտի մէջ ջուրը քանդած է տուն մը, որուն փլատակներուն տակ մնացած են 6 հոգի, մէկը միայն ազատած է։

ՀԵՂԵՂՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Հեղեղման պատճառը ցոյց տրուած տեղատարափն է։

Այդ օրը, առաւօտեան կանուխ, բաւական սրնկային լանջերն ալ կուտակուած էին փոթորկոտ ամպեր։ Ցորեկուան անձրեւ տեղաց նախ Բարձրագոյն Քասախը, Զանգուն։ Առատ անձրեւ եկաւ Նոր-Բայազիտի մէջ։ Ողողումը առաջ եկած է տեղատարափ անձրեւներէն։

ՄԱԼԱՐԻԱՅԻ ԴԷՄ

Ամբան մէջ, մալարիայի պայքարելու համար պատրաստութիւններ կը տեսնուին։ Կազմուած 12 ջոկի խումբեր, որոնք պիտի մտնեն ժողովուրդի մէջ, պիտի այցելեն պէտք եղած վայրերը։ Պատրաստուած աշխատանքի ծրագիր մը, բժիշկներու օգնութեան և գիտական աջակցութեան հրահանգներով։

Առանձին ուշադրութիւն պիտի դարձուի փոքր ճահիճներու չորացման վրայ։ Միայն ճահիճները չորացնելով կարելի պիտի ըլլայ միջոցներէն վերջնել մալարիայի տենդը։

Հիւանդութեան դէմ պայքարելու նպատակով, բժիշկ զանազան շրջաններ գացած են։ Զանգիբասարի շրջանին մէջ եղած վտանգաւոր վայրերը չորացնելու համար բժշկական անձնակազմ մը արգիլուած է։ Այս գործին վրայ գիտական յանձնախումբը այն կարծիքին է որ Հայաստանի մէջ։ Բրինձը կարելի է ցանել միայն ընդհատ ոռոգման կարգով, որպէսզի ճահճային հողերը, որոնք այդ կերպով մալարիայի բոյն կը դառնան։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՍԻՐՈՅ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Բ. ՄԱՍ

ՔՈՅՐ ԺԻՒԼԻԷԹ

Մայրանոց մտած օրէն ի վեր Ժիւլիէթ մոռցած էր իր սիրելիները և անձնուիրաբար կ'աշխատէր երջանկացնելու այն բոլոր անծնող մանուկները, որոնք իր մայրական խնամքին յանձնուած էին։ Ասոնց բացառութեան ան բոլոր մանուկներն ալ կը սիրէր և գուրգուրանքով կը խնամէր զանոնք։

Ժիւլիէթի այսքան գուրգուրալից և մայրական վերաբերմունքը բոլորին ուշադրութիւնը գրաւած էր գինք սիրելի դարձուցած բոլորին։

* * *

— Քո՛յր Ժիւլիէթ, բժշկապետը ձեզ կ'ուզէ, հաճեցէք շուտով իրեն մօտ երթալ, կը յայտնէր Ժիւլիէթին իր մայրանոցի ընկերուհիներէն մէկը։

Ժիւլիէթ առանց վայրկեան մը կորսնցնելու ուղղուեցաւ դէպի բժշկապետին սենեակը։ Բայց անծանօթ միտք մը անոր սարսուռ և դող կը պատճառէր։ Արդեօք բժշկապետը դիտողութի՞ւն մը պիտի ընէր, արդեօք թերութի՞ւն մը ըրած էր, թէ ոչ իր սիրելի մանուկներէն մէկը ծանր վիճակի մէջ կը գտնուէր։ Վերջապէս բազմաթիւ մտածումներ անհանգիստ կ'ընէին խեղճ Ժիւլիէթը, մինչև որ ան բժշկապետին սենեակը հասաւ և սրտատրոփ զարկաւ դուռը։

Ներսէն լսուեցաւ ձայն մը. Տօքթ. Պրասիանօֆ չէշան էր, միշտ հրամայական ու ծանր։ Ժիւլիէթ յիշեց այն օրը, երբ առաջին անգամ ըլլալով անտէր և իր սիրելիները կորսնցուցած եկած և ապաստան գտած էր հոն այդ մարդուն շնորհիւ։ Ան վախով առաջացաւ դէպի բժշկապետը, որ ռաքի կանգնելով գիմաւորեց զինքը։

Երբ ներս մտաւ Ժիւլիէթ նշմարեց կին մը որ նստած էր բժշկապետին քով և իր մտածումներուն ու կասկածները փարատեցան։

— Ժիւլիէթ, աղջիկս, քեզի կարեւոր բանիկ մը ունիմ. այս տիկինը իր որբոջը կողմէ ղրկուած է՝ խնդրելու համար որ իրենց հիւանդ և որբ զաւակը խնամելու համար հիւանդապահուհի մը տրամադրենք, որ մօր մը պէս գուրգուրալով առողջացնէ մանուկը. ինչպէս կը բացատրէ տիկինը, իր ազգականին ղրկուած ծանր հիւանդ մանուկի մը համար է եկած գիմումը։ Ուրեմն, քեզ միայն յարմար կը տեսնեմ, որովհետեւ քու անձնուիրութեանդ և գուրգուրանքիդ կատարեալ վստահ եմ։ Գնա և քու մայրական սիրովդ տալով մահուան ճիրաններէն ազատէ այդ խեղճ պզտիկը։

Ժիւլիէթ որ գլուխը կախ և անշարժ մտիկ կ'ընէր բժշկապետին այս թելադրութիւնները, անմիջապէս աչքերը արցունքով լեցուեցան և խեղդուկ ձայնով մը պատասխանեց.

— Շնորհակալ եմ ձեր ազնուութեան և ինծի հանդէպ տածած համակրանքին համար. սիրայօժար կ'ընդունիմ ձեր առաջարկը և պատրաստ եմ երբ որ կ'ուզէք։

— Կ'աղաչեմ տիկին, ըսաւ հոն գտնուող կինը, շուտ ըրէք. աւ՜, եթէ տեսնայիք այդ պզտիկին տառապանքը, որչափ կը պոռայ և կուլայ. կը խնդրեմ տիկին, գթացէք հօր մը որ միայն իր մէկ հատիկ զաւակն ունի և անով կը մխիթարուի։

Ժիւլիէթ կը մտածէր, մտիկ կ'ընէր խեղճ կինը որ լալով կը պատմէր այդ խօսքերը։ Ետքէն դարձաւ անոր և ըսաւ.

— Այս տիկին, առանց ժամանակ կորսնցնելու մեկնինք։

ՄՕՐ ՄԸ ՍԻՐՏԸ

Երկու կիներ անխօս ու մտախոհ կը յառաջանային դէպի այն պանդոկը, ուր կը գտնուէին Իվօնն և Ռօպէրը։

— Ահաւասիկ հասանք, ըսաւ կինը ցուցնելով պանդոկը։

Հազիւ պանդոկի սանդուխներուն մօտեցած էին, երկու մարդիկ, մէկը երկայնահասակ, ըէտինկօթ հագուած, իսկ միւսը աւելի պզտիկ և գէր, սեւեր հագած պանդոկէն դուրս ելան։ Ժիւլիէթը առաջնորդող տիկինը զանոնք տեսնելով ըսաւ.

— Ահաւասիկ տիկին, տօքթօրը և իմ ամուսինս. գնա անոնք որքա՜ն տխուր են, կ'երեւի պզտիկին վիճակը շատ ծանր է։

— Բայց ո՞վ է այս բժիշկը։

— Տօքթ. Պէլլօնի, քաղաքիս ամենէն նշանաւոր և կարող բժիշկը։

— Այս, շատ անգամներ լսած եմ անոր մասին, Ժիւլիէթ և ապաստանին հասան պանդոկ։

— Տիկին, կ'ուզէ՞ք որ լուր տանք տիրոջս, ցաւ սպասուհին։

— Ո՛չ, պատասխանեց Ժիւլիէթ, լաւ չէ հիւանդն մինակ թողուլ. շուտով մտնենք փոքր։

Կամացուկ մը դուռը բացուեցաւ և ներս մտան անոնք։ Պզտիկը կը քնանար, երբեմն կը ցնցուէր, ջարդէր և կրկին կը քնանար։

Հազիւ պզտիկին դէմքը տեսաւ, Ժիւլիէթ սիրտը յուզուիլ և դողալ. անծանօթ ուժ մը իր սիրտը կրծէր. չէր գիտեր թէ՛ ինչ պատահած էր. մի՞թէ կ'ուզէր փրկել, կեանք տալ այդ տառապող պզտիկին։

— Ո՜հ, որքա՜ն գեղեցիկ է, տիկին քանի տարեկան է այս պզտիկը։

— 4 տարուան է։

— Այո, ճիշդ Ռօպէրիս տարիքը և անոր չափ գեղեցիկ։

Յանկարծ պզտիկը արթնցաւ և սաստիկ հազալով սկսաւ գլուխ չարչարել. Ժիւլիէթ տեսաւ անոր աչքերը և գիթաց։ Ան գութ և օգնութիւն կը խնդրէր տառապող աչքերով և անխօս շարժումներով։

Ժիւլիէթ մօտեցաւ պզտիկին, գրկեց զայն և ըսաւ.

— Այո, սիրելի մանկիկ, ես եկած եմ քեզ խնամելու և քու վրադ գուրգուրալու՝ մօրդ պէս։ Այսօրէ չափ պիտի սիրեմ քեզ և պիտի գուրգուրամ վրադ, ինչպէս մայր մը իր զաւկին...։

Թարգմ. ԱՐՏԵՄԻՍ

(Շարունակելի)